

ชีวิตที่พอเพียงตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้เขียนมีความภูมิใจ เป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับนักเรียนระดับ ปวส. เพราะถือเป็นการได้ใช้หลักการ ปรัชญา หลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในการอบรม สั่งสอน และปลูกฝังค่านิยม ทศนคติต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดำเนินไปในแนวทางที่เหมาะสมที่ควร เพื่ออนาคตของตัวนักเรียนเอง ตลอดจนถึงอนาคตของครอบครัวและประเทศชาติ

ที่พูดเช่นนี้ เพราะจะเห็นได้ว่า ปัจจุบัน โลกมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรต่าง ๆ ถูกนำมาใช้อย่างมากมาย เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ ที่ต่างเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากเช่นกัน จนทำให้ทรัพยากรหลายชนิดเริ่มขาดแคลน และส่อแว่วว่าจะหมดไป อาทิ น้ำมัน แร่ธาตุต่าง ๆ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่าง ๆ ตระหนักดี คือ ความขาดแคลนดังกล่าว และต่างมองหาแนวทางที่จะรับมือกับภาวะการณ์เหล่านั้น เช่น การสร้างรถประหยัดน้ำมัน หรือการใช้พลังงานทดแทนน้ำมันอื่น ๆ เช่น ก๊าซโซลล์ เป็นต้น ทำให้สังคมโลกทุกวันนี้อยู่ในภาวะความวุ่นวาย แสวงหากันอย่างชัดเจน แต่เมื่อหันมามองประเทศไทย ผู้เขียนหายใจได้อย่างเต็มปอด รู้ สึกถึงความ เป็นคนที่โชคดีที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินไทย ขวานทอง หรือสุวรรณภูมิ ที่เป็นทีกล่าวขวัญกัน ประเทศเราได้เปรียบประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ เพราะนอกจากเราจะมีดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าวแล้ว คนไทยยังมีสติปัญญาที่เฉียบคมไม่แพ้ชาติอื่น เห็นได้จาก การชนะการแข่งขันวิชาการ การวิจัยต่าง ๆ และที่สำคัญที่สุด นำภาคภูมิใจที่สุดคือ ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานมากที่สุดในโลก และผลงานที่ทรงคุณค่ามีประโยชน์ต่อชาวไทย และชาวโลกก็คือ ทรงพระราชทานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้คนไทยได้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงรัฐ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ เราจึงควรทราบที่มาของหลักการเศรษฐกิจพอเพียงด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจาก ดร .สิปพนนท์ เกตุ ทัด ได้เชิญนักวิชาการผู้รู้รวบรวม และกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งเริ่มมีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยเน้นในเรื่องของความคิดพอเพียง และในปี พ .ศ. 2549 องค์การสหประชาชาติได้ถวายรางวัลเกียรติยศ “รางวัลความสำเร็จสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษย์ ” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา และองค์การสหประชาชาติได้นำหลักการไปเผยแพร่แก่ประเทศต่าง ๆ กว่า 150 ประเทศ แล้วนำเสนอในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10 โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เข้าถึงคนไทยทุกคน อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยใช้หลักของความพอเพียง ซึ่งหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองจากผลที่กระทบ

ที่เกิดขึ้น ทั้งจากปัจจัยในตนเอง เช่นความอยากความต้องการ และปัจจัยภายนอก เช่นสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความพอเพียงจึงเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจึงจะเหมาะสมได้

เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระบรมราชโองการ คือ เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ดังนั้นประโยชน์และความสุขจะเกิดขึ้นได้ ก็คือ ต้องก้าวหน้าไปอย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน โดยยึดหลักศาสนาพุทธ ในเรื่องของทางสายกลาง หรือมรรค 8 คือมีความสมดุลใน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สมดุลด้านเศรษฐกิจ คือ การดำรงชีวิตมีรายได้สมดุลกับการจ่าย สมดุลด้านสังคม คือ เข้ากับคนได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ตามหลักการแบ่งปัน รู้จักการให้ สมดุลด้านสิ่งแวดล้อม คือ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม อยู่ร่วมกับระบบนิเวศ อย่างสมดุลได้ สมดุลด้านวัฒนธรรม คือ เป็นการอนุรักษ์ดำรงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม ไม่ปล่อยให้วัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามารอบงำจิตสำนึกจนละเลยความเป็นไทยที่ดีไป

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นครู ดังกล่าวแล้ว จึงได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เรื่องของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ควบคู่กับเรื่องของคุณธรรม และความรู้ เพื่อให้เกิดความพอเพียงในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยนำ มาใช้ทั้งในการดำเนินชีวิตส่วนตัว การอบรมบุตร และการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่อง การดำเนินชีวิตผู้เขียนต้องมีความคิดและปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างให้ได้ก่อนที่จะไปสอนลูกศิษย์ ซึ่ง ถือเป็นโชคดีตามที่กล่าวไปแล้วว่า สามารถนำหลัก การในชีวิตประจำวันไปใช้ในการเรียนการสอนได้ เช่น ให้นักศึกษาทุกคนที่เรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ทำบัญชีรับจ่ายทุกวัน แล้วสรุปทุกอาทิตย์ โดยให้วิเคราะห์ด้วยว่า ค่าใช้จ่ายอะไรจำเป็นเพราะอะไร หรือค่าใช้จ่ายอะไรบ้างที่ไม่จำเป็น แล้วควรทำอย่างไร เพื่อให้ นักศึกษารู้จักคิดก่อนใช้จ่าย และให้นักศึกษาเปิดสมุดบัญชี กับธนาคารออมสินของโรงเรียนทุกคน เพื่อฝึกให้เก็บเงิน โดยจะดูพัฒนาการของการฝากเงิน แต่ไม่กำหนดว่าต้องฝากเท่าไร เป็นไปตามศักยภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ยังให้นักศึกษาจัดทำสิ่งประดิษฐ์จากของเหลือใช้ นำมาจัดแต่งให้ใช้งานได้ เช่น หมวกจากกล่องนม โคมบายจากกระป๋องเบียร์ น้ำอัดลม เป็นต้น ในส่วนของการอบรมคุณธรรม ผู้เขียนจะนำเรื่องต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข่าวเหตุการณ์ในปัจจุบันมาแล้ว และสรุปพร้อมให้นักศึกษาออกความเห็นว่าจะไรควรไม่ควร เพราะเหตุใด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการให้คะแนนจิตพิสัย ในกรณี ที่พบเห็นนักศึกษาช่วยประหยัดพลังงาน เช่น ปิดไฟ ปิดพัดลม เก็บเศษกระดาษ ต่าง ๆ เป็นต้น

จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้เป็นเพียงบางส่วนของกิจกรรมนี้ผู้เขียนจัดให้ นักศึกษาฝึกทำขณะเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่ตอบกลับมาหลังจากนักศึกษาเรียนจบแล้ว ก็พบว่ามิมีนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่นำหลักการต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่ได้ทำขณะเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ ผู้เขียนมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง การที่นำเรื่องเหล่านี้มาเขียนเพื่อสืบสานกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงตามพระบรมราชโองการดังได้กล่าวแล้ว อยากให้คนไทย

ทุกคน จงภูมิใจในความเป็นไทย ภูมิใจในแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองในอนาคต จากคำ
ทำนายของนอศตราดามุส โลกในอนาคตจีนจะก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของโลก แทนสหรัฐ
ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีความจำกัดดี านทรัพยากรการเกษตร แผ่นดินไทยเราจะรุ่งเรือง
อุดมสมบูรณ์ เป็นครัวโลกได้อย่างแน่นอนหากพวกเราทุกคนรู้จักใช้ รู้จักจ่าย รู้จักกิน และรู้จัก
เก็บ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ชีวิตคนค้นหาอะไรหนอ
สายรุ้งทอแสงสีพลั่วไสว
หรือค้นหาฟ้าสีทองผ่องอำไพ
หรือหาใจให้พบสบความดี

เรียบเรียงโดย อ.อรสา สัจจวงษ์
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์